

..... [p1]

Vriend Guido,

Lees ne keer dit briefke van Neut¹ werk in gevolge van het geen gy daeruit peizen zult. Ik heb vandage geschreven aen onzen vriend dat hy zou wachten het liedje²

.....

- 1 Dit [briefje van A. Neut aan B. Van Hove van 28/03/1857](#) staat op zijden 1-3 geschreven.
- 2 Dit politieke gedicht van Gezelle *Daer rydt al door de stad van Gent* is te situeren in de strijd van *Het Vlaemsche land* tegen Eugene Vanderhaeghen de drukker-uitgever van de *Gazette van Gent*. Als drukker had hij zijn familiewapen met kenspreuk “*T Comet al van der Haeghen*” gezet op het titelblad van de uitgave van de Gentse *Studenten-almanak* uitgegeven door het Taalminnend studenten-genootschap onder de kenspreuk : 't Zal wel gaan. Vanderhaeghen had tot tweemaal toe een brief gestuurd naar de opsteller van *Het Vlaemsche land*. Gezelle moeit zich in de strijd met de publicatie van *T ‘Comet al Van der Haghen, aerdig liedeken in Het Vlaemsche land* van 23-24 maart 1857 waarin hij Vanderhaeghen op de korrel neemt. Een week later publiceert Gezelle onder het pseudoniem G. Spoker in *Het Vlaemsche land* een brief tegen Vanderhaeghen met in het post scriptum de belofte: Morgen zal ik nog een liedeken zenden. Dit liedje is *Daer rydt al door de stad van Gent* waarvan de uiteindelijk aangepaste versie zal verschijnen in *Het Vlaemsche land* op woensdag 1 april 1857.

Meer hierover zie het artikel van A. Vandeputte, Guido Gezelle op het oorlogspad. In: DWB: (1933) p.407-421.

DAER RYDT AL DOOR DE STAD VAN GENT.

Nieuw aerdig liedeken, op de wijze van « Duivels me' koolbranders. »

1.

Daer rydt al door de stad van Gent

'ne groote groote wagen,

Waer op men al de ware vent

Die comet van der hagen. (bis)

2.

De wagen is met breê beslag

Beslegen op de wielen

en rotst en botst by nacht en dag,

de peerden op de hielen.

te geven tot dat gy hem geantwoord hebt. Indien het u mogelyk ware tegen morgen uchtend uwe verandering met den eersten post te zenden, het zou wonder wel zyn. 't eerste gesleep van den yzeren weg gaet ten 6,50 's morgens uit Brugge weg. Fraei, zet u aen 't werk.

.....

3.

De peerden zyn gekruist van ras

Gekruist al op de schouders.

Geraedt eens hoe de name was

van hun gezegende ouders ? ?

4.

Van achter wit en rood van voor,

aenzyds met slyk bespetterd :

zoo rydt en rotst de wagen door

de straten dat het klettert.

5.

Van boven zit een aerdig man,

een voerman, op den wagen ;

die roept al dat hy roepen kan:

Het comet van der hagen !

6.

Hy heeft een hoofd met hoorens aen

gelyk de saters dragen

en stoppels op zyn kinne staen

lyk doorens van der hagen!

7.

Ook blaest hy warm en blaest hy koud,

De kalver pooten zyn iets dat in 't liedje tegen Mevrouw de Hemptine stond.

.....

en draeit naar alle kanten,

zoo lang hy, waer hy veel van houdt,

maer geld ziet en kalanten.

8.

Hy draegt, gelyk ne sint Niklaei,

twee groote groote panders:

al vooren heel vol sukelaei

al achter vol... wat anders!

9.

Hy roept en smyt naer 't volk dat loopt

en grypt al alle kanten:

alhier ! Alhier maer ! koopt wat, koopt !

Van daege half geld, kalanten !

10.

Koopt alderbeste winkelwaer,

geschikt voor alle magen,

en of 't een Tortorelle waer'

't Comt alles van der hagen !

11.

Al wat er aen het verken is

is goed, ja, maer wie weet er,

dat van der hagen niets, gewis,

en komt of 't is nog beter ?

12.

Neut leest pater voor sater³ 't is hem reeds gezeid.

.....

In Noorder en in Zuider tael,

in alle winkels t' hoope

en is er niet da 'k altemael

voor geld niet en verkoope.

13.

Zoo roept de sater immer voort

zoo lang de lieden koopen ;

zoo lang hy niet en wordt gestoord

en dat ze al met hem loopen.

14.

Maer klaegt er ievers een student

van 't kraemke van der hagen,

uit vrees dat hy de vente schendt

men zal den hond op jagen !

15.

Den hond, want ja, daer loopt een hond

den koopman af en tegen,

de peesden in den wagen rond,

al doen..... wat honden plegen !

16.

Hy loopt alhier, hy loopt aldaer,

de straetjes op en neder.

Hy zoekt... wie weet al wat en waer ;

komt weg en keert nog weder.

Nu, in d' hope, groet ik u & vader⁴ ook, zeg het hem.

.....

17.

Maer als er een te by durft staen,

of 't minste woordje wagen,

op één van die te winkel grien

en koopen van der hagen,

18.

dan grinst die vuile roode hond

en toogt zijn botte tanden,

en zoekt met spog uit zynen mond

den dader te beschanden.

19.

Hy bast, de rekel bast alom,

om zyne pligt te kwyten.

Doch niemand geeft of zwicht er om :

de rekel zal niet byten.

20.

Tenzy wanneer hy, arme dwaes,

zyn kriegel bloed voelt jukken:

dan byt hy, maer hij byt, helaes !

zyn eigen lyf aan stukken.

G. Spoker, Stud.

F. Baur, Uit Gezelle's leven en werk, 1930, p.

Het andere stuk, van even groote uitbreiding, gaat als

volgt :

Tot ziens!

.....

« Aen den opsteller van het Vlaemsche Land.

Op de oevers der Heulebeke.

Mynheer,

In eenen pennestryd dien gy onlangs aengevangen hebt,

bemerkte ik zonderlinge en wel verschillende dingen : het

leven van den H. Antonius de Padua botste tegen het vuil

Noord en Zuid ; de schynheilige Gazette van Gent stond

tegenover het goddeloos Journal de Gand ; de walgelyke

Studenten-Almanak beweerde een paer te maken met de

Maegd van Orléans ; dit alles was achter en vooren bezegeld

met een haeg dragende tot opschrift : 'T comet al Van

der Haghen. Ik heb in 't volgende liedeken op myne wyze

willen beschryven dien winkel waeruit alles komt : staet

het u aen en vreest gy geen derde deurwaarders-exploit,

plaets het in uw blad, en geloof my enz.

G. Spoker, Student.

T' COMET AL VAN DER HAGEN.

F. Baur, Uit Gezelle's leven en werk. Leuven: Davidsfonds, 1930, p.128-132

3 Gaat over strofe 6 waar Neut foutief Pater leest:

Hy heeft een hoofd met hoorens aen

gelyk de **saters** dragen

en stoppels op zyn kinne staen

lyk doorens van der hagen!

BVanhove

[*Presbiter*]

.....

- 4 Vermoedelijk leerde Van Hove Gezelles vader al kennen in het begin van Gezelles leraarschap in Roeselare. Gezelle wilde zich bewijzen door de aanleg van een botanische 'leertuin' voor de filosofen en verder ook door het inrichten van een natuurwetenschappelijk museum (Van der Plas, *Mijnheer Gezelle*, p.72, 81). Vader Gezelle, zelf goed vertrouwd met de Roeselaarse school waar hij vroeger gewerkt had, stond bij die initiatieven zijn zoon met raad en daad bij. Zo kan er al in de jaren 1854-55 hernieuwd contact geweest zijn van Pieter-Jan met het Roeselaarse corps en meer bepaald met retoricaleraar Van Hove.

Briefbeschrijving

Verzender	Van Hove, Bruno
Ontvanger	[Gezelle, Guido]
Verzendingsdatum	[30?/03/1857]
Verzendingsplaats	Roeselare (Roeselare)
Annotatie	Adressaat gereconstrueerd op basis van de aanhef; datum gerconstrueerd op basis van brief van A. Neut: brief is van zaterdag 28 maart 1857. Deze brief is vermoedelijk geschreven op maandag 30 maart (maandag brief Van Hove; dinsdag GG verstuurde gedicht , woensdag 01/04 publicatie gedicht); plaats gereconstrueerd op basis van biografische gegevens: Van Hove was leraar aan het kleinseminarie van Roeselare van 1849 tot 1859.
Annotatie	Adressaat gereconstrueerd op basis van de aanhef; datum gerconstrueerd op basis van brief van A. Neut: brief is van zaterdag 28 maart 1857. Deze brief is vermoedelijk geschreven op maandag 30 maart (maandag brief Van Hove; dinsdag GG verstuurde gedicht , woensdag 01/04 publicatie gedicht); plaats gereconstrueerd op basis van biografische gegevens: Van Hove was leraar aan het kleinseminarie van Roeselare van 1849 tot 1859.

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Drager	enkel vel, 213x139 wit papiersoort: 1 zijde beschreven, inkt
Staat	volledig

Bewaargegevens

Land	België
Plaats	Brugge

Bewaarplaats	Guido Gezellearchief
ID Gezellearchief	7714
Bibliotheekrecord	https://brugge.bibliotheek.be/detail/?itemid=library/v/obbrugge/gezelle 17441

Inhoud

Incipit	Lees ne keer dit briefke van Neut & werk in gevolge van
Tekstsoort	brief
Talen	Nederlands

Gevolgde codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	[30?/03/1857], [Roeselare], Bruno Van Hove aan [Guido Gezelle]
Editeur	Els Depuydt; Universiteit Antwerpen
Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Plaats van uitgave	Brugge, Gent

Publicatiedatum	2023
Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.
Disclaimer	De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be .
Citeren	Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [brieffschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]
